

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Käytännön näkökulmia asiantuntijan tehtävistä ja lausuntojen laatimisesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä
varhaiskasvatuksen valvonnan
asiantuntijasymposium 19.1.2021

Kaisa Riala, ryhmäpäällikkö

Asiantuntijoiden tehtävistä

- Asiantuntijoita voidaan pyytää mukaan tarkastuskäynneille tai ohjaus- ja arviointikäynneille.
- Asiantuntijoita voidaan pyytää tukea lupa- ja valvontatoiminnan ja sen tietoperustan yleiseen suunnitteluun.
- Asiantuntijalta voidaan pyytää apua ohjauskirjeen tai muun ohjauksen sisällön kirjoittamiseen (esim. verkkosivut).
- Asiantuntijoita voidaan pyytää neuvotteluun (esim. jonkin erikoisalan tilannekuva: omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan ja niihin liittyvän ohjauksen tarpeiden tunnistaminen).
- Asiantuntijat voivat proaktiivisesti ehdottaa valvonta- tai ohjausaiheita.
- Valviran esittelijät voivat konsultoida asiantuntijaa esim. muun (ei pysyvän) asiantuntijan käytöstä.
- Valviran pyynnöstä annetut asiantuntijalausunnot yksittäisessä valvonta-asiassa.

Kun saat lausuntopyynnön:

- Tutustu asiantuntijan ohjeeseen:
https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/valvonta/ammattihenkiloiden_valvonta/pysyvät_asiantuntijat/ohjeita_asiantuntijoille
- Lue lausuntopyyntö ja siinä esitetyt kysymykset. Tutustu saamaasi materiaaliin kokonaisuudessaan.
- Kaikissa epäselvissä seikoissa ota herkästi yhteyttä asian esittelijään.
- Vaikka et ehtisi aivan pian laatia lausuntoa, vilkaise asiakirjoja nopeasti ne saatuasi mahdollisen esteellisyyden varalta: jos toteat olevasi esteellinen, niin palauta asiakirjat heti, jotta asian käsittelyyn ei tule turhaa viivettä.
- Pyydä ajoissa määrääjän pidennystä ja pidä esittelijä ajan tasalla mahdollisista aikatauluhaasteista.
- Älä hävitä asiakirjoja. Palauta asiakirjat sellaisina kuin ne sait.

Käytännön näkökulmia lausunnon laatimisessa

- Asiantuntija edustaa asiantuntijatehtävässään ”itseään”, ei työnantajaansa: älä laadi lausuntoa työnantajan logo-paperille.
- Asiantuntijalausunto liitetään usein päätösasiakirjaan, ja käytännössä aina mm. kantelija/ valvonnan kohde voi saada sen pyynnöstään nähtäväkseen. Älä laita osoite- tai muita yhteystietoja lausuntoon.
- Jos kantelija, valvonnan kohde tai muu asiaan liittyvä henkilö ottaa Sinuun yhteyttä, niin ohjaa hänet ottamaan yhteyttä Valviraan tai aluehallintovirastoon. Älä lähde keskustelemaan hänen kanssaan.
- Jos saat suoraan esittelijän ohi jotain materiaalia, niin lähetä se heti asian esittelijälle.
- Älä itse ”alihanki” toisia asiantuntijalausuntoja, vaan tarvittaessa ehdota lausunnon pyytämistä toiselta asiantuntijalta.
- Älä laita lausuntoon omia henkilökohtaisia yhteystietoja.

Lausuntopyyntöjen määrä ja työn vaativuus

- Nelivuotiskaudella 2017-2020 annettujen lausuntojen määrä vaihteli asiantuntijoiden välillä tasolla 0-13. Keskimäärin niitä oli 1-2/vuodessa.
- Vain yksi lausuntopyyntö kerrallaan.
- Työmäärä on vaihteleva. Yhden potilaan lyhytaikaista hoitoa koskeva suppean kysymyksenasettelun asia vs. laaja-alainen esim. sosiaalihuollon palvelujärjestelmää koskeva asia.
- Joissain tapauksissa voidaan pyytää täydentävää lisälausuntoa.

Faq

- Voiko joutua oikeuteen todistajaksi?
 - Kunnian ja omantunnon kautta vahvistetut asiantuntijalausunnot ovat periaatteessa sellaisenaan päteviä todisteita oikeudenkäynnissä ilman valallista vahvistusta. On kuitenkin mahdollista, että asiantuntija, joka on antanut lausuntonsa kirjallisena, kutsutaan kuultavaksi tuomioistuimeen suullisesti.
- Jos saan tietää omalla alallani tapahtuvasta tai ammattihenkilön huolestuttavasta toiminnasta, miten voin toimia?
 - Pysyvä asiantuntija (kuten muutkin th/sos/vaka ammattilaiset) voi tehdä ilmoituksen valvontaviranomaiselle. Kuitenkin suora yhteys henkilöön / työnantajaan / toiminnasta vastaavaan on ensisijaisesti suotavaa.